

af Præsteembeder — er det paa ingen Maade saa, at der fra min Side er indtaget et saadant fast og urokkeligt Standpunkt, at der ikke har været Tale om Tidsbegrænsningen. Jeg tror, at denne Fasthed og Urokkelighed — hvad enten man nu betragter den som en Dyd, eller man mener, at den ogsaa har sin Skyggeside — har viist sig og for Diebliffet viser sig paa et andet Sted. Ikke desto mindre holder jeg mig overbevist om, at man med Henyn til Besættelsen af Præsteembeder mere og mere vil komme til Erfendelse af, at man ved at gaa den Vej, som Regjeringen og det aldeles overveiende Flertal her i dette Thing have været enige om, vil i en væsentlig Grad opnaa netop det, man ønsker omkring i Landet. Derfor tror jeg ogsaa, at Afgjørelsen deraf vil komme om føie Tid, og jeg har da troet, det var naturligt, at Spørgsmaalet om en Omdannelse af Valgmenighedsloven kom frem til samme Tid. Jeg gjorde dernæst opmærksom paa — og det veed jeg ikke, der fra nogen Side er gjort nogen Indvending imod —, at der jo slet ikke var nogen Grund til absolut at ville have en Bestemmelse gjenneført herom netop nu, der var Trang til at faae en Bestemmelse, der borttog Tidsbegrænsningen i Loven af 15de Mai 1868, fordi den udløb den 1ste Juli, men det var ogsaa det Cnefte, der var Trang til. Borttages denne Tidsbegrænsning, staar man aldeles usvækket lige over for den samme Tilstand, og hvis der da findes at være overveiende Stemmning og Grund for at gaa den Vej, her er Spørgsmaal om, kan man jo altid vedtage en saadan Lov. Det er Noget, der paa ingen Maade bliver præjuberet ved, at man nu her indskrænker sig til en Borttagelse af Tidsbegrænsningen, og denne Opfattelse er der jo heller ikke fra nogen Side gjort nogen Indvending imod. — Saaledes har altsaa Stillingen viist sig for Ministeriet, at i det tvøds Alt, hvad der kan fremmanes af Uvilligheder, ogsaa er Skyggesider ved den hele Ordning, som er tilsigtet, Skyggesider, som let kan blive af en uhyggelig Art, naar der ikke i alt Fald kan træffes nærmere Bestemmelser, som nogenlunde kunne modvirke dem, og at det dernæst paa ingen Maade har viist sig, at Stemmningen skulde i det Hele være for en saadan Udvidelse som den, man her har foreslaaet. Jeg har allerede tidligere, da Sagen laa for til Forhandling sidste Gang, tilladt mig at gjøre opmærksom paa, at det var ingenlunde alene fra geistlige Embedsmænds Side, at der reiste sig Modstand mod Loven, men at der ogsaa reistes en saadan Modstand fra et meget stort Antal Menighedsmedlemmer rundt omkring i Landet, og man kan dog selvfølgelig ikke sige, at fordi der nu ikke paany fremkommer saadanne Vidnesbyrd, betyder denne Modstand Ingenting. Man kunde nemlig med Føie sige, at der heller ikke har været ventet en

saadan Udvidelse af Valgmenighedsloven efter Alt, hvad der er gaaet forud — s. Gr. Forhandlingerne i Kirkekommissionen og den Omstændighed, at Ministeriet har forelagt Loven saaledes, som den er bleven forelagt —, og det er altsaa paa ingen Maade givet, at der ikke rundtomkring i Landet kan være en betydelig Grad af Betænkelighed ved at gaa ind paa en saadan Udvidelse; efter alt, hvad der foreligger, er der snarere Grund til at vente dette end det Modsatte. Men netop dette er en Grund mere til at se Tiden an, til at se, hvorledes man rundtomkring i Landet stiller sig til dette Spørgsmaal om en Udvidelse, og, som jeg ogsaa sagde igaar, man er virkelig ikke saa varsom med at føie nye Bestemmelser til Loven, at man skulde genere sig ved at fremkomme med Forslag dertil, naar man søger sig stykket i sin Tro paa disse Bestemmelser, navnlig naar den Lov, her er Tale om, kun gaar ud paa at holde en tilstedeværende Lov i Kraft. — Saaledes er altsaa min Stilling til Sagen, og i Overensstemmelse dermed har jeg naturligvis baade ved tidligere Leiligheder og ogsaa her maattet udtale, at jeg meget maatte anbefale og stærkt tilraade, at man blev staaende ved Loven i den Stikfelse, hvori vi nu have den, og hvori den baade er godkendt og optagen med Velvillie fra alle Sider, saa at man altsaa ikke optager i den et nyt Moment, om hvis Virksomhed man ikke kan danne sig nogen fuldstændig Mening nu, og som man med langt bedre Sikkerhed og Kjendskab kan faae bragt ind til et andet Tidspunkt. Naar man nu spørger, om Optagelsen af en sliq Bestemmelse som den her omhandlede skulde være Noget, som Regjeringen hverken nu eller nogensinde kunde gaa ind paa, altsaa Noget, som man absolut til alle Tider maatte stemme imod, hvorledes end Forholdene stillede sig, saa er det naturligvis ingenlunde min Mening, at dette skulde være Tilfældet. Det er jo i det Hele saa Spørgsmaal, der ere af den Bestaaffenhed, og om der end er Spørgsmaal om, hvilke dette maa siges at gjælde, saa gjælder det selvfølgelig ikke om det her foreliggende. Som jeg allerede tidligere har bemærket, maa Afgjørelsen af dette Spørgsmaal for en væsentlig Del komme an paa, hvorledes Stemmningen i Landet overhovedet maatte vise sig at være, thi det er et Moment, som ganske vist maa være bestemmende. Spørger man derimod om, hvorledes Regjeringens Stilling ligeoverfor Spørgsmaalet er nu, saa vil jeg sige, at naar en tidligere æret Kollega i Ministeriet og i Kirkekommissionen (Carlsen) holdt sig overbevist om, at Ministeriet ikke med „Uvillie“ kunde have set paa det foreliggende Endringsforslag, saa veed han ganske vist godt, at denne Betegnelse paa ingen Maade passer paa min Opfattelse af Forslaget, men jeg vil dog ikke negte, at jeg med nogen Overraskelse har set, at et saadant Forslag netop er blevet under-